ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

DEMANDING RIGHTS OF GENDER DIVERSITY GROUP: A CASE STUDY OF STUDENTS OF PRINCE OF SONGKHLA UNIVERSITY IN TRANG CAMPUS

ฮาซันอักริม ดงนะเด็ง[1], สร้อยสุดา ทีฆาพล[2], ผอบพลอย ศศิรัศมิ์[3], ปณิดา ช่วยแท่น[4], สุติมา กำพล[5], บุสริน หมัดเจริญ[6] และเทพยุดา เฝื่อคง[7]*

Hasanakrim Dongnadeng[1], Sroisuda Theekhapon[2], Phaopploy Sasirat[3], Panida Chuaytaen[4], Sutima Kamphon[5], Busarin Madcharoen[6] and Thepyuda Fuakong[7]*

Received Date: April 8, 2021
Revised Date: April 16, 2021
Accepted Date: November 22, 2021

---

1 อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

2 - 6 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

7 อาจารย์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

* Corresponding author, E-mail: thepyuda.f@psu.ac.th

บทคัดย่อ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศดำเนินชีวิตอยู่บนความเหลื่อมล้ำทั้งทางกฎหมายและสิทธิความเท่าเทียม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 กลุ่ม ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างชัดเจน จำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ต้องการความเป็นอิสระส่วนตัวอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตรา การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทุกรูปแบบ และต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศด้านสุขภาวะทางเพศ ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน และต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา ด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ต้องการสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต้องการใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคม และต้องการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมาย งานวิจัยนี้เสนอแนะให้สื่อสารสร้างความเข้าใจประเด็นความหลากหลายทางเพศไปสู่สังคมให้ตระหนักและลดการล่วงละเมิดทุกรูปแบบ ควรเตรียมพร้อมบุคลากรผู้ให้บริการสุขภาพสามารถรับมือและบริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างไม่มีอคติ และผลักดันกฎหมายให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ความต้องการ, สิทธิ, ความหลากหลายทางเพศ

Abstract

Today, gender diversity group is often observed to lead a life on inequality in terms of legality and rights. This study aimed to explore the need for rights among the gender diversity community in Prince of Songkhla University, Trang Campus. It was developed as qualitative research. Eight sample groups with a total number of 21 participants were selected by purposive sampling technique to be interviewed based on the application of an in-depth interview method. As for the findings, this study illustrates the following key consideration. In line with the freedom and gender equality principle, the group requires the protection of privacy from any social labeling, security from any harassment, and the observance of gender equality. When it comes to sexual hygiene, fair treatment and sex education must be promoted. In terms of family establishment, the group demands legalization of their marriage and child possession while normal lifestyle and acceptance are observed by both related families and society. This study implies recommendations; public awareness of gender diversity should be promoted, any types of harassment should be reduced, the right and unbiased personnel for medical service should be deployed to serve the group, and certain legalities for the gender diversity group should be enforced in accordance with proper identity.

Keywords: Demand, Right, Gender Diversity

1. บทนำ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นกลุ่มเพศที่มีความพอใจหรือมีรสนิยมทางเพศและมีวิถีทางเพศที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปในสังคม โดยในปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ประกอบด้วย 1) ผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน (Lesbian) 2) ผู้ชายที่ชอบผู้ชาย (Gay) 3) คนที่ชอบทั้งผู้ชายและผู้หญิง (Bisexual) 4) บุคคลข้ามเพศ (Transgender) และหมายถึง 5) กลุ่มคนที่ไม่ได้มีเพศตามขนบสังคมทั่วไปหรือนอกเหนือไปจากที่กล่าวมาโดยไม่จำกัดกรอบ (Queer) (พิมพ์ชนก เข็มพิลา, 2561) ปัจจุบันแม้ว่าสังคมไทยจะมีการยอมรับกลุ่มของผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นจากอดีตแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศก็ยังดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นของความเหลื่อมล้ำ ทั้งในแง่ของการเข้าถึงกฎหมายและสิทธิความเสมอภาคต่าง ๆ (เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจีรนันเดชา, 2562; สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550)

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ มิได้จำกัดแต่เพียงในสังคมวงกว้างเท่านั้น ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งวิชาการเป็นที่รวมของปัญญาชน กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงประสบปัญหาด้านสิทธิและความเท่าเทียมกันทางเพศ ดังปรากฏข่าวสารเกี่ยวเนื่องกับการเรียกร้องสิทธิในการแต่งกายตามเพศสภาพอยู่อย่างต่อเนื่อง (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และพจนา อาภานุรักษ์, 2562; มติชนออนไลน์, 2562) รวมถึงการเรียกร้องขอใช้รูปถ่ายที่ตรงกับเพศสภาพในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย (Voice Online, 2560) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจำนวนหนึ่ง แม้มหาวิทยาลัยจะมีประกาศแนวปฏิบัติที่อนุญาตให้นักศึกษากลุ่มผู้มีความหลากหลายสามารถแต่งกายได้ตามเพศสภาพตามประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องแนวปฏิบัติการแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพหรือสภาวะหรืออัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด พ.ศ. 2564 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2564) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในส่วนกลางที่วิทยาเขตหาดใหญ่มีแนวทางในการจัดให้มีห้องน้ำสำหรับเพศที่ 3 เตรียมพร้อมการรองรับกลุ่มนักศึกษาเพศที่สามแล้ว (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตตรัง ยังขาดบรรยากาศที่สนับสนุนความเป็นอยู่และการสร้างคุณค่าแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งในแง่ของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ การบริการให้คำปรึกษาและบริการสุขภาพในประเด็นที่ครอบคลุมกลุ่มนักศึกษาเพศทางเลือก การสนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงอัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออกต่อกลุ่มเพศทางเลือกอย่างเหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมให้มีชมรมของกลุ่มเพศทางเลือก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ากลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตตรัง มีความต้องการด้านสิทธิอย่างไรบ้าง โดยผลจากการวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจและสามารถตอบสนองถึงความต้องการสิทธิด้านต่าง ๆ ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถประมวลแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
1. สิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ	ความเป็นอิสระ ส่วนตัว เป็นตัวของตัวเองและมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ปราศจากการกีดกันแบ่งแยกในทุกรูปแบบ มีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการล่วงละเมิดไม่ว่าจะเป็นการบังคับข่มขู่ทางเพศ การแสวงหา	“คำประกาศสิทธิทางเพศ: ปฏิญญากลาสากลวาเลนเซียว่าด้วยเรื่องสิทธิทางเพศ”, 2557; เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจีรนันเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2563;

ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
	ผลประโยชน์ การล่วงเกินทางเพศและการทารุณกรรมในทุกรูปแบบ รวมทั้งมีสิทธิที่จะได้รับความเท่าเทียมทางเพศ ไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น หรือมีรสนิยมทางเพศแบบใดก็ตาม	พิวัฒน์ ผดุงชอบ; มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล, 2563; สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558
2. สิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ	มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียม ความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการเข้ารับบริการและดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมทั่วถึงมีประสิทธิภาพ ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษากว้างขวางเพื่อช่วยให้การตัดสินใจในการดำเนินชีวิต	ประสิทธิ์ วัฒนาภา, 2561; พลเดช ปิ่นประทีป, 2562

ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
3. สิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว	สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระในการแต่งงาน การจดทะเบียนสมรส หย่าร้าง รวมทั้งการมีบุตร ไม่ว่าจะเป็นบุตรบุญธรรมหรือบุตรที่มาจากเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ โดยสามารถตัดสินใจและสามารถเลือกจำนวนบุตรได้ สามารถมีรูปแบบการใช้ชีวิตร่วมทางครอบครัวตามที่ตนเองประสงค์	(ธนัญญา กิริยะ, 2561; สิทธิและความเสมอภาคทางเพศ“คู่ชีวิต / คู่สมรสอีกก้าวสำคัญของความเสมอภาคทางเพศ”, 2563 ฉัตรชัย เอมราช, 2560; ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร, 2560; ภาณพ มีชำนาญ, 2555)

ที่มา : ผู้เขียนสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เหตุผลในการเลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังที่นักวิชาการหลายคนกล่าวสอดคล้องกันว่าการวิจัยเชิงคุณภาพช่วยให้นักวิจัยสามารถหาคำตอบให้กับคำถามการวิจัยได้อย่างลึกซึ้ง (Mathie & Camozzi, 2005; Atieno, 2009; Patton, 1990)

โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจงไปยังกลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง จำนวน 21 คน ประกอบด้วย 1) Lesbian จำนวน 6 คน 2) Gay จำนวน 5 คน 3) Bisexual จำนวน 5 คน และ 4) Queer จำนวน 5 ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม Transgender เนื่องจากไม่มีกลุ่มนักศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง (เทพยุดา เฝื่อคง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 กุมภาพันธ์ 2564) เหตุผลที่ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเจาะเนื่องจากการเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้นักวิจัยได้คำตอบในประเด็นที่ต้องการหาคำตอบได้ในเชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีรายละเอียดที่สามารถแลกเปลี่ยนกับนักวิจัยได้อย่างเข้มข้น (Emmel, 2013) งานวิจัยนี้มุ่งเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนน้อย ดังที่ O' Leary (2014) ระบุว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลในเชิงลึกจากการเก็บข้อมูลจำนวนน้อยมากกว่าการเก็บข้อมูลจำนวนมาก

ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีรสนิยมทางเพศตามกลุ่มที่กำหนด เพราะบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้ที่เข้าใจในตนเองและสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน 2) เป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะและสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ 3) เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง และ 4) เป็นผู้ที่มีความสมัครใจในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย เหตุผลที่เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเพื่อ

นำไปวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างชัดเจนตรงประเด็นมาที่สุด

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 มีการขอความยินยอมในการสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลได้พิจารณาแบบพิทักษ์สิทธิ์และลงนามในใบพิทักษ์สิทธิ์ก่อนเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมั่นใจว่านักวิจัยจะดำเนินการตามกระบวนการจริยธรรมในมนุษย์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยประยุกต์จากนักวิชาการด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ (Creswell, 2014; Kumar, 1989; Silverman, 2013) ดังนี้ 1) การถอดเทปการสัมภาษณ์ โดยจัดทำเป็นรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายบุคคล 2) จัดทำรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำแนกตามประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมคำตอบของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนแสดงไว้ในที่เดียวกันเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป 3) อ่านรายละเอียดคำตอบของผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ประเด็นคำตอบหรือแก่นของคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลัก 4) ตีความและ สรุปผลการวิจัย

5. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักครอบคลุมกลุ่ม Lesbian, Gay, Bisexual และ Queer โดยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 สามารถสรุปผล

วิจัยครอบคลุม 3 ด้าน คือ ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ รวมทั้งความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ผลการวิจัยพบความต้องการในด้านนี้ 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

ความเป็นอิสระส่วนตัว การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ **และการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ** มีรายละเอียดดังนี้

1) ความเป็นอิสระส่วนตัว โดยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการได้รับความเป็นอิสระส่วนตัว เป็นตัวของตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตราหรือตัดสินคนด้วยเพศสภาพ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“อยากใช้ชีวิตอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด ปราศจากการกำหนดเพศค่ะ ไม่ Judges หรือตัดสินเราว่าเป็นเพศอะไรค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนหนึ่งต้องการให้คนในสังคมปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อเรื่องเพศ เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ให้อิสระและให้เกียรติซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มเพศหลากหลายในด้านการมีอิสระในการใช้ชีวิตนั้นดีอยู่แล้ว เพราะในยุคปัจจุบันคนในสังคมให้การยอมรับเพศหลากหลายมากขึ้น

2) การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ โดยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ต้องการได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ ทั้งทางกาย สายตาและวาจา ต้องการการให้เกียรติมองเป็นมนุษย์ทั่วไป ไม่ควรมีการล่วงละเมิดหรือรังแกไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“ส่วนตัวรู้สึกว่ามันไม่ค่อยปลอดภัยมากนัก แบบว่าบางทีสายตาที่เขามองเราอ่ะ มันไม่ได้มองด้วยสายตาที่มันดีมาก อยากให้เลิกมองด้วยสายตาแบบว่าคุกคาม เหมือนเป็นการล่วงละเมิดทางสายตาประมาณนี้”
(ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งต้องการได้รับการดูแลจากกฎหมายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้มีความหลากหลายรวมถึงทุก ๆ เพศ เพื่อรองรับหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดเกิดขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“คิดว่าการถูกละเมิดทางเพศเนี่ย ไม่จำเป็นต้อง LGBTQ เท่านั้นนะ ก็คือชายหญิงหรือไม่ก็เพศสภาพอื่น ๆ ก็ไม่ควรที่จะถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะฉะนั้นแล้วอยากให้มีกฎหมายมารองรับที่เข้มแข็งกว่านี้”
(ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2564)

เพิ่มเติมจากนี้มีบุคคลเพศหลากหลายส่วนหนึ่งที่มองว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิด เพราะมีกฎหมายมาให้การคุ้มครองอยู่แล้วในเรื่องนี้ในฐานะมนุษย์หรือพลเมืองคนหนึ่งในสังคม

3) การได้รับความเท่าเทียมทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ โดยต้องการให้

มองกลุ่มคนหลากหลายทางเพศเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ไม่ได้เป็นสิ่งแปลก ต้องการได้รับความเท่าเทียม เช่น สามารจดทะเบียนสมรส การใช้คำนำหน้าชื่อตามเพศสภาพ เป็นต้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“ควรที่จะมีการยกระดับความเท่าเทียมหรือว่าความเสมอภาคครับ คืออยากให้มันมีความเปลี่ยนแปลงแล้วก็มีการยกระดับให้มันขึ้นมาสู่ความเสมอภาค ก็คือเท่าเทียมกันทั้งหมดครับในส่วนที่ชายหญิงมี แต่ LGBT ยังขาด ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทางการสมรสที่เพิ่งจะมีการเปิดตัวบทกฎหมายขึ้นมาใหม่ อะไรทำนองนี้ครับ” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้มีผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนทัศนคติต่อเรื่องเพศ เช่น การมองว่าผู้ชายจะต้องเป็นช้างเท้าหน้า เป็นหัวหน้าครอบครัว มีความแข็งแรงกว่าผู้หญิง โดยผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าไม่ควรมีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าแต่ละเพศจะต้องเป็นแบบใด เนื่องจากคนเราสามารถมีเพศวิถีที่แตกต่างกันได้ ทุกคนควรมองในมุมมองใหม่ ๆ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ความเท่าเทียมทางเพศสำหรับเพศทางเลือกอะค่ะ ตอนนี้ที่ต้องการก็คือ อยากให้ทุกคนเนี่ยปรับตัวมากกว่า เพราะสมัยแบบปู่ย่าตายายสมัยโบราณนะคะ เหมือนว่าเขาจะยึดค่ะว่าเพศชายเป็นเหมือนช้างเท้าหน้า แต่คือปัจจุบันนี้อะค่ะทุก ๆ อย่างมันเปลี่ยนไปแล้ว อยากให้มองมุมมองใหม่ ๆ บ้างอะค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2564)

เพิ่มเติมจากนี้มีผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่ต้องการให้มีกฎหมายหรือมีมาตรการมารองรับ โดยยกระดับข้อกฎหมายให้มีความเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน

2. ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ ผลการวิจัยพบ ความต้องการสิทธิในด้านนี้ใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน และได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา รายละเอียดดังนี้

1) การรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน โดยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีศูนย์ หน่วยงาน คลินิกเฉพาะทาง หรือโรงพยาบาลรัฐที่เปิดให้บริการในการให้คำปรึกษา ตรวจโรค และรักษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อรับมือกับการรักษาพยาบาลของกลุ่มเพศหลากหลายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บุคลากรทางการแพทย์ควรใช้คำพูดที่สุภาพหรือการกระทำที่ให้เกียรติกัน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้ว่า

“ที่โรงพยาบาลนึงอ่ะครับ แค่รู้ว่าเราเป็นกลุ่ม LGBTQ เนี่ยครับ หมอก็จะถามเราเลยว่ามีเพศสัมพันธ์ทางด้านหลังหรือเปล่า ซึ่งตรงนี้เราเกิดคำถาม เอ๊ะ! ถามทำไม คำถามนี้ไม่ควรจะมาถามกับกลุ่ม LGBTQ อย่างพวกเรา ควรที่จะให้เกียรติมากกว่านี้ ซึ่งโรคติดต่อทางเพศอาจจะแบบหญิงรักหญิง อาจจะไปเกิดกับในกลุ่มผู้คนทั่วไปก็ได้ ซึ่งตรงนี้อยากให้มีการคิดก่อนที่จะถามออกมาครับ” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

อีกทั้งมีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าในการรักษาสุขภาวะทางเพศไม่ได้มีปัญหาอะไรเพราะตอนนี้ก็มีสมาคมฟ้าสีรุ้งที่คอยให้บริการหรือดูแลเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะทางเพศของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นอย่างดี ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“มันก็จะมีพวกสมาคมฟ้าสีรุ้งที่ในส่วนตัวที่รู้ก็คือ เวลาแบบเพศที่สาม หรือว่ากระเทย เกย์ อะไรแบบนี้ มีเพศสัมพันธ์แบบไม่ได้ป้องกันก็สามารถไปเช็คได้ แล้วก็จะมีพวกถุงยางอนามัย เจลหล่อลื่น เพื่อให้บริการ

คิดว่าโอเคแล้วในยุคปัจจุบันที่มีคลินิกรองรับเพศที่สาม" (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งต้องการให้สามารถหาซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่ายตามร้านค้าทั่วไป

2) การได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มองว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ควรได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องพื้นฐานที่ควรทราบและเป็นความรู้ที่ควรมีติดตัวไว้ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการป้องกัน วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง เพราะปัจจุบันเพศมีความหลากหลายมากขึ้น เมื่อมีความรู้ก็จะทำให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกหลัก และอีกส่วนหนึ่งมองว่าการมีความรู้เรื่องเพศศึกษาไม่จำเพาะเจาะจงเพียงแค่ LGBTQ เท่านั้น เพศศึกษาควรมีการสอนตั้งแต่ในชั้นเรียน การอบรม หรือการรณรงค์ เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกคนควรรู้ไว้เพื่อป้องกันตัวเองหรือวางตัวให้ถูกต้อง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลว่า

"ทุกเพศหรือว่าทุกคนนะค่ะ มีสิทธิรับรู้เรื่องเพศที่เท่าเทียมกันค่ะ เพราะว่าเป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกคนควรจะมีไว้ป้องกันตัวหรือวางตัวให้ถูกต้องค่ะ" (ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 10 กุมภาพันธ์ 2564)

3. ความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว

ผลการวิจัยพบความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกกฎหมาย การใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ และการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมาย รายละเอียดดังนี้

1) การสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้กฎหมายเรื่อง การสมรสและการจดทะเบียนสมรสมีการปรับเปลี่ยนให้ก้าวทันตามยุคสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความเท่าเทียมเหมือนเพศชายและหญิงทุกประการ เพื่อการมีหลักประกันในการใช้ชีวิตคู่ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ก็คืออยากให้แบบกฎหมายมีการปรับเปลี่ยน เขาก็น่าจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันอะค่ะ ก็ต้องการให้มีการขับเคลื่อนกฎหมายเรื่องการจดทะเบียนสมรสให้สามารถทำได้ตามยุคตามสมัยมากขึ้นค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล B, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนที่มองว่าปัจจุบันมีกฎหมายออกมาแล้วแต่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอจึงต้องการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งมองว่าการแต่งงานเป็นเรื่องของคนสองคน กฎหมายไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญไปมากกว่าความรัก

2) การใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ ได้รับการยอมรับจากคนในครอบครัวและสังคม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้คนในครอบครัวทั้งสองฝ่าย ตลอดจนคนในสังคมเข้าใจ ยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องเพศที่หลากหลาย และต้องการให้สามารถใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติแบบคนทั่วไปที่มีการสร้างครอบครัว มีบุตร ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“ถ้าพูดถึงอนาคตข้างหน้า ตอนนี้ถ้าคิดก็คือคิดว่าเทคโนโลยีมันแบบก้าวไกลแล้วอะค่ะ ถ้าเหมือนกับว่าอยากมีครอบครัวจริง ๆ ก็คือตอนนี้ สำหรับตนเองก็คือทางครอบครัวรับได้แต่พอเหมือนกับอนาคต

ข้างหน้าเราก็ต้องมีลูกในการสืบทอดเชื้อสายอะไรแบบเนี้ยค่ะ ก็คิดไว้ในใจว่าอยากจะทำกิ๊ฟค่ะ" (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2564)

นอกจากนี้มีผู้ให้ข้อมูลอีกคนกล่าวว่า

"โดยส่วนตัวก็น่าจะคบผู้หญิงไปอีกนาน ก็อยากแบบว่าใช้ชีวิตที่แบบไม่ได้ให้สังคมมามองว่าเราใช้ชีวิตกับทอมนะ สร้างครอบครัวกับทอมอะไรอย่างเงี้ย ไม่ควรมองแบบนั้นแต่ให้มองว่ามันเป็นครอบครัว มันเป็นความรักมากกว่าที่จะมาดูถูกเหยียดหยามกัน" (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

อย่างไรก็ตามมีผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งประสงค์จะใช้ชีวิตคู่กับเพศเดียวกันไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องการการมีบุตร

3) การมีบุตรได้อย่างถูกกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการบัญญัติกฎหมายให้กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถรับเลี้ยงบุตรได้อย่างเท่าเทียมและถูกต้องในฐานะความเป็นพลเมือง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศสามารถใช้ชีวิตครอบครัวอย่างปกติ ดังคำกล่าวจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

"อยากให้มีการรับรองว่าบุคคลเพศที่สามสามารถมีลูกได้ค่ะ ไม่ว่าจะรับมาเลี้ยงดูหรือว่าทำกิ๊ฟอะค่ะ" (ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าการเลี้ยงบุตรบุญธรรมเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายอยู่แล้ว เพียงแต่อาจเกิดผลกระทบต่อเด็กในอนาคต เช่น ด้านการเงิน ด้านสภาพแวดล้อม ความพร้อมของแต่ละบุคคล อีกทั้งการ

มีบุตรของกลุ่มผู้มีความหลากลหายทางเพศเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับได้ยาก จึงต้องการให้แก้ไขสิทธิความต้องการในการอุ้มบุญ โดยให้สิทธิแก่บุตรบุญธรรมหรือบุตรที่มาจากเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์อย่างเท่าเทียมและต้องการให้สังคมภายนอกให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ตรงนี้เราอาจจะคิดต่างจากคนอื่นนิดหน่อย เราคิดว่าสังคมไทยตอนนี้การที่จะมีลูกแบบหญิงหญิง ชายชายอะไรแบบนี้ เราคิดว่ามันค่อนข้างที่จะลำบากอ่ะ คือมันเหมือนกับว่าสังคมไทยตอนนี้ คือยังไงมนุษย์หรือสังคมเราก็จะมองแปลกแยกอยู่ดี เรารู้สึกว่าเราสงสารเด็กที่เรารับเขามาเลี้ยงอ่ะ เพราะการดูถูกของมนุษย์ในสังคมเราคิดว่ามันน่าจะแก้กันไม่หาย” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2564)

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนมองว่าต้องการให้มีการพัฒนาและมีการประชาสัมพันธ์ในรายละเอียดต่าง ๆ ในการรับเลี้ยงบุตรของเพศหลากหลายให้มากขึ้น เพื่อที่ทุกคนจะได้เข้าใจตรงกันและรับรู้ว่าการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม เพราะฉะนั้นแล้วการสมรสหรือจดทะเบียนสมรสจึงไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ครอบคลุม 3 ด้านสำคัญ ประกอบด้วยความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ

และความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายในรายละเอียดดังนี้

6.1 ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ

ผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการ *ความเป็นอิสระส่วนตัว* เป็นตัวของตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตราหรือตัดสินคนด้วยเพศสภาพ ผลการวิจัยที่พบดังกล่าว อาจเป็นผลสืบเนื่องจากการที่สังคมไทยมีการตีตราบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่ สมถวิล เอี่ยมโก๋ และวิกรม บุญนุ่น (2564) กล่าวว่าปัญหาการตีตราบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นปัญหาหลักในสังคมไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุมาจากการขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับอัตลักษณ์หรือลักษณะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผลการวิจัยที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้มีความต้องการในการใช้ชีวิตอย่างอิสระโดยไม่ถูกตีตรา นั้นจึงเป็นข้อค้นพบที่ตอกย้ำว่าบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศต้องได้รับสิทธิความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตและปลอดจากการถูกตีตราจากคนในสังคม ทั้งนี้สมถวิล เอี่ยมโก๋ และวิกรม บุญนุ่น (2564) ได้เน้นย้ำว่าการไม่ตีตรา ต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยการไม่ใช้คำพูดที่ส่อเสียด หรือการไม่ล้อเลียนกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนับเป็นแนวทางขั้นต้นที่จะช่วยลดกระบวนการตีตราต่อกลุ่มดังกล่าวได้

ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบทั้งทางกาย สายตาและวาจา ต้องการการให้เกียรติมองเป็นมนุษย์ทั่วไป นั้น สอดรับกับงานวิจัยของชลญ์ นิลอรุณ, เนตรพิชญ์ พรมบาง, รดา ปัญญาวทัฒน์ และ กฤชณัท แสนทวี (2563) ที่

พบว่าปัญหาการคุกคามด้วยวาจาต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยและยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมของพิวัฒน์ ผดุงชอบ และมาตา ลักษณ์ เสรเมธากุล (2563) ที่พบว่าการคุกคามด้วยวาจาเป็นการละเมิดต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศรูปแบบหนึ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่อาจมองว่าเป็นเรื่องปกติ แต่เป็นสิ่งที่อาจนำมาซึ่งการคุกคามต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในรูปแบบอื่นที่รุนแรงขึ้นได้ การหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้กลุ่มผู้มีความหลายหลายทางเพศมีความรู้สึกปลอดภัยจากการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบไม่เพียงแต่การละเมิดด้วยวาจาจึงเป็นประเด็นท้าทายที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ โดยต้องการให้มองกลุ่มคนหลากหลายทางเพศเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ไม่ได้เป็นสิ่งแปลก ต้องการได้รับความเท่าเทียม สอดรับการงานวิจัยของกัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, พระมหาอรุณ ปัญญารุโณ และสุพัตรา สันติรุ่งโรจน์ (2562) ที่พบว่า กลุ่มผู้ที่ความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ต่อสู้เรียกร้องความเท่าเทียมและความเสมอภาคในเรื่องเพศมาอย่างยาวนาน ประสบกับปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคม โดยถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่ไม่ปกติเหมือนบุคคลทั่วไปในสังคม ส่งผลให้ขาดที่ยืนในสังคม จึงมีการรวมตัวกันเพื่อแสดงจุดยืนว่าพวกเขาไม่ได้เป็นอันตรายต่อสังคม เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างทางความชอบทางเพศเท่านั้น ทั้งนี้ผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักของการวิจัยต้องการได้รับความเท่าเทียมกันทางเพศ ยังสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่วางหลักไว้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม

แก่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ผิว เพศ และความแตกต่างด้านอื่น ๆ โดยทุกคนมีสิทธิและอิสรภาพเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)

6.2 ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน โดยต้องการให้มีศูนย์ หน่วยงาน คลินิกเฉพาะทาง หรือโรงพยาบาลรัฐที่เปิดให้บริการในการให้คำปรึกษา ตรวจโรค และรักษากลุ่มผู้มีความหลากลหายทางเพศให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องการให้บุคลากรทางการแพทย์ใช้คำพูดที่สุภาพหรือการกระทำที่ให้เกียรติกัน โดยผู้ให้ข้อมูลได้ยกตัวอย่างกรณีที่พบเมื่อไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่พบในงานวิจัยของกนกพร อริยา (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศชาวไทยในต่างประเทศ โดยพบว่า กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเคยถูกปฏิเสธการให้บริการด้านสาธารณสุข ผลการวิจัยที่พบดังกล่าวสะท้อนถึงมุมมองเกี่ยวกับสิทธิด้านสุขภาวะโดยเฉพาะสุขภาวะทางเพศของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศว่ายังต้องการสิทธิไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ ต่างก็ต้องการได้รับสิทธิด้านนี้อย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยที่ดำเนินการโดย อดิศร จันทรสุข และคณะ (2563) ที่ศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบและระบบสนับสนุนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันกับงานวิจัยของกนกพร อริยา (2561) โดยอดิศร จันทรสุข และคณะ (2563) พบว่ากลุ่มผู้ให้บริการสุขภาพทางเพศให้แก่ผู้มีความหลากหลายทาง

เพศ ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และมีท่าทีเชิงบวกต่อความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการให้บริการอย่างเคารพตัวตนของผู้รับบริการผู้มีความหลากหลายทางเพศ อาจกล่าวได้ว่าหากสถานบริการสุขภาพทุกแห่งสามารถจัดเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศจะเป็นส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมจากผู้ให้บริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ควรทราบและเป็นความรู้ที่ควรมีติดตัวไว้ทั้งในเรื่องวิธีการป้องกัน วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับอดิศร จันทรสุข และคณะ (2563) ที่เสนอแนะให้พัฒนาองค์ความรู้ บทเรียนหรือการเรียนรู้เรื่องเพศเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนอกจากนี้ยังสอดรับกับผลการศึกษาของวัชรวุฒิ ซื่อสัตย์ และพัชรินทร์ สิรสุนทร (2558) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศเพื่อป้องกันให้พ้นจากโรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมีเพศสัมพันธ์ โดยพบว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะกลุ่มชายรักชายให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศ รวมถึงการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงอยู่เป็นประจำ มีการจัดการความเครียด รวมถึงการดูแลอวัยวะเพศให้สะอาด อาจกล่าวได้ว่าความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสำคัญไม่จำกัดแต่เพียงเพศใดเพศหนึ่ง หรือเพศสภาพใดเท่านั้น แต่เป็น

สิ่งที่ทุกคนควรให้ความสำคัญและควรได้รับความรู้อย่างถูกต้องเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

ความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้การสมรสและจดทะเบียนสมรสดำเนินการได้อย่างถูกกฎหมาย โดยต้องการให้กฎหมายเรื่องการสมรสและการจดทะเบียนสมรสมีการปรับเปลี่ยนให้ก้าวทันตามยุคสมัย เพื่อให้มีหลักประกันในการใช้ชีวิตคู่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อดิศร จันทรสุข และคณะ (2563) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับการมีกฎหมายสมรสหรือการจัดทะเบียนสมรสของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นความสำคัญของการจัดการทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิในการให้ความยินยอมในกรณีการรักษาพยาบาลแทนคู่ครองในกรณีฉุกเฉิน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการสิทธิในการใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ ต้องการให้คนในครอบครัวทั้งสองฝ่ายตลอดจนคนในสังคมเข้าใจ ยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องเพศที่หลากหลาย และต้องการให้สามารถใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติแบบคนทั่วไปที่มีการสร้างครอบครัว มีบุตร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจีรนันเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ (2563) ที่พบว่าในมุมมองของนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศไทย ปัจจุบันสังคมไทยเปิดกว้างทางทัศนคติ และยอมรับตัวตนที่หลากหลายของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น อันจะเป็นโอกาสที่กลุ่มหลากหลายทางเพศควรมีสิทธิที่จะสร้างครอบครัว อันเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

เพิ่มเติมจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีสิทธิในการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมายได้อย่างเท่าเทียม ถูกต้องในฐานะความเป็นพลเมือง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ผลการวิจัยนี้แม้ว่าจะเป็นการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามพวกเขามองถึงภาพในอนาคต หากพวกเขาเติบโตในสังคมพวกเขาต้องการมีสิทธิในการมีบุตรหรือดูแลรับเลี้ยงบุตรได้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของกลุ่มผู้มีความหลายหลายทางเพศที่ต้องการใช้ชีวิตได้อย่างปกติทั่วไป ความต้องการเป็นพ่อแม่ อย่างไรก็ตามในบริบทสังคมไทยยังคงมีปัญหาติดขัดในด้านกฎหมายที่ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ดังที่ณัฐชานันท์ กล้าหาญ (2562) เขียนสรุปประเด็นการเสวนาเกี่ยวกับสิทธิเพื่อการมีและรับรองบุตรของครอบครัวหลากหลายทางเพศ ว่าสิทธิการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นความเท่าเทียมที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย โดยกล่าวสรุปว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญสองส่วนคือ ส่วนของกฎหมายที่ไม่เปิดทางให้และปัญหาในส่วนของมุมมองของคนในสังคมที่ยังไม่เปิดกว้างในเรื่องการมีบุตรหรือการรับรองบุตรของกลุ่มผู้มีความหลายทางเพศ เป็นประเด็นท้าท้ายที่จะต้องมีการผลักดันให้กฎหมายเปิดทางและสังคมเกิดการยอมรับมากขึ้นในประเด็นดังกล่าว

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะต่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมกันทางเพศ ควรหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้กลุ่มผู้มีความหลายหลายทางเพศมีความรู้สึกปลอดภัยจากการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศไปสู่สังคมเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และลดการล่วงละเมิดทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ

7.1.2 ด้านสุขภาวะทางเพศ ควรเตรียมพร้อมบุคลากรผู้ให้บริการสุขภาพแก่กลุ่มผู้มีความหลายหลายทางเพศเพื่อให้สามารถรับมือและให้บริการได้อย่างไม่มีอคติและบริการได้อย่างเหมาะสม เช่น การอบรมให้ความรู้ การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การให้บริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ระหว่างบุคลากรผู้ให้บริการด้วยกันเอง รวมถึงการจัดเสวนาวิชาการร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการสุขภาพและกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อรับฟังประเด็นความต้องการหรือประเด็นควรระวังเมื่อให้บริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

7.1.3 ด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ควรผลักดันให้กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติเหมาะสมตามอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน

7.2 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลายทางเพศที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศแต่ละกลุ่มอย่างละเอียด

7.2.2 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่มผู้มีความหลากลหายทางเพศเพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

8. เอกสารอ้างอิง

กนกพร อริยา. (2561). *การศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้ชายข้ามเพศในประเทศไทย*. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, พระมหาอรุณ ปญญารุโณ และสุพัตรา สันติรุ่งโรจน์. (2562). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 6(8), 3760-3771.

คำประกาศสิทธิทางเพศ: ปฏิญญาสากลวาเลนเซียว่าด้วยเรื่องสิทธิทางเพศ. (2557). สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จากhttp://forsogi.org/?p=232&fbclid=IwAR2wyVkz3GJodRT3ls7oMLulR3z4eNjHyUjLcsXeo.

คู่ชีวิต / คู่สมรสอีกก้าวสำคัญของความเสมอภาคทางเพศ. (2563). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก https://www.law.tu.ac.th/summary-seminar-civil-partnership/.

ฉัตรชัย เอมราช. (2560). งานวิจัยทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลายในประเทศไทย. *ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา นักคิด นิติศาสตร์ไทย*. 13(2), 120-144.

ชลญ์ นิลอรุณ, เนตรพิชญ์ พรมบาง, รดา ปัญญาวทัฒน์ และกฤชณัท แสนทวี. (2563). แนวทางการสื่อสารในประเด็นการคุกคามทางเพศด้านวาจาต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 2(1), 44-62.

ณัฐชานันท์ กล้าหาญ. (2562). สิทธิการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวหลากหลายทางเพศ...ความเท่าเทียมที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย. *The Standard*. สืบค้นจาก https://thestandard.co/lgbt-families-and-child-custody/

เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจีรนันเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ.(2563). ความเสมอภาคของกลุ่มหลากหลายทางเพศต่อการสมรสและรับรองบุตร : โอกาสและความท้าทายของสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 14(1), 62-70.

ประชาชาติธุรกิจ. (2564, 1 มิถุนายน). ม.อ. อนุญาต นศ. แต่งกายตามเพศสภาพ จัดทำห้องน้ำเพศที่ 3. *ประชาชาติธุรกิจออนไลน์*, สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/education/news-681355

ประสิทธิ์ วัฒนาภา. (2561). *สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลของประชาชน*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2564, จาก https://institute.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1491

พลเดช ปิ่นประทีป. (2562). *ความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข.* สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/2763

พิมพ์ชนก เข็มพิลา. (2561). *LGBTQ คืออะไร สำคัญอย่างไร มหาวิทยาลัยต่างประเทศจัดการกับประเด็นนี้อย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก https://www.hotcourses.in.th/study-abroad-info/before-you-leave/what-is-lgbtq/

พิวัฒน์ ผดุงชอบ และมาตาลักษณ์ เสรเมธากุล. (2563). เหตุเพิ่มโทษสำหรับการกระทพที่เกิดจากความเกลียดชังต่อบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างจากเพศโดยกำเนิด. *วารสารรัชภาคย์.* 14(35), 234-245.

ภาณพ มีชำนาญ. (2555). สภาพปัญหาความเสียเปรียบของคู่ความหลากหลายทางเพศอันเนื่องจากการไม่มีกฎหมายรับรองการสมรสในประเทศไทย. *วารสารนิติสังคมศาสตร์.* 6(1), 111-124.

มติชนออนไลน์. (2562, 20 กุมภาพันธ์). เปิดใจนิสิตหญิงข้ามเพศ คณะคุรุศาสตร์ จุฬาฯ “ทุกคนควรมีสิทธิแต่งกายตามเพศสภาพ”. *มติชนออนไลน์.* สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_1356997

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2564). *ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรื่องแนวปฏิบัติการแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพหรือสภาวะหรืออัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด พ.ศ.2564.*

วัชรวุฒิ ซื่อสัตย์ และพัชรินทร์ สิรสุนทร. (2558). สุขภาวะทางเพศและกิจกรรมทางเพศของนักศึกษาชายรักชาย. *วารสารศิลปศาสตร์.* 15(1), 149-164.

สมถวิล เอี่ยมโก๋ และวิกรม บุญนุ่น. (2564). การตีตราและการกดทับ LGBTQ ในสังคมไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.* 12(1), 384-398.

สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และ พจนา อาภานุรักษ์. (2562, 3 ธันวาคม). LGBT+กับเสรีภาพการแต่งกายในรั้วมหาวิทยาลัย. *มติชนออนไลน์.* สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1776929

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). *สิทธิมนุษยชนกับความเท่าเทียมทางเพศ.* สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=9623&fbclid

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). *เพศที่สามกับสิทธิมนุษยชน.* สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564, จาก https://www.nhrc.or.th/News/Humanrights-News

อดิศร จันทรสุข และคณะ. (2563). *รายงานการศึกษารูปแบบการสนับสนุน LGBTI+ และ 4P โครงการพัฒนาข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบและระบบการสนับสนุนสมาชิกครอบครัว เพื่อน คู่ชีวิต และผู้ให้บริการสุขภาพเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของประชากรกลุ่มความหลากหลายทางเพศ.* สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564, จากhttps://lsed.tu.ac.th/uploads/lsed/pdf/research/%20LGBT4P.pdf

Atieno, O. P. (2009). An analysis of the strengths and limitation of qualitative and quantitative research paradigms. *Problems of Education in the 21st Century*. 13, 13-18.

Creswell, J. W. (2014). *Research design qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Kurmar, K. (1989). *Conducting key informant interviews in developing countries.* Retrieved February 15, 2021, from http://ithesis-ir.su.ac.th. (2020, 3 February).

Mathie, A., & Camozzi, A. (2005). *Qualitative research for tobacco control: A how-to introductory manual for researchers and development practitioners*. Retrieved February 15, 2021, from https://prd-idrc.azureedge.net/sites/default/files/openebooks/074-8/

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods.* Bevery Hills, CA: Sage.

Silverman, D. (2013). *Doing qualitative research*. (4th ed.). London: Sage.

Voice Online. (2560, 29 มิถุนายน). ทำไมนักศึกษา LGBT ขอใช้รูปถ่ายตามเพศสภาพ?. *Voice Online*. สืบค้นจาก https://www.voicetv.co.th/read/503002